

WETENSCHAPPELIJK COMITE VAN HET FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN

ADVIES 16-2007

Betreft: Wetenschappelijke evaluatie van de sectorgids autocontrole voor de aannemers van land- en tuinbouwwerken voor de primaire plantaardige productie – G-033 (dossier Sci Com 2007/21)

Het Wetenschappelijk Comité van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen,

Gelet op de wet van 4 februari 2000 houdende oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, inzonderheid artikel 8;

Gelet op het koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen;

Overwegende het huishoudelijk reglement bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, goedgekeurd door de Minister op 27 maart 2006;

Gelet op de adviesaanvraag van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen aangaande de sectorgids autocontrole voor de aannemers van land- en tuinbouwwerken voor de primaire plantaardige productie - Versie 31.01.2007;

Overwegende de besprekingen die werden gevoerd op de plenaire vergadering van 15 juni 2007;

geeft het volgende advies:

1. INLEIDING

De 'Sectorgids autocontrole voor de aannemers van land- en tuinbouwwerken voor de primaire plantaardige productie' werd ter goedkeuring ingediend bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV).

De gids is een gezamenlijk initiatief van:

- OVPG vzw: Overlegplatform voor de Verwerking van en handel in Plantaardige Grondstoffen en producten;
- Landbouw-service vzw: vertegenwoordiger van de aannemers van land- en tuinbouwwerken, de loonsproeiers, de handelaars in meststoffen en diervoeders.

Deze gids is bestemd voor alle loonwerkers, d.w.z. alle aannemers van land- en tuinbouwwerken en loonsproeiers. In de gids worden de volgende activiteiten beschreven:

- ontvangst, opslag en gebruik van zaaizaad en pootgoed, bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik, biociden en meststoffen;
- teelt en oogst van de primaire plantaardige producten met als bestemming menselijke en/of dierlijke voeding, inclusief sorteren en mechanisch reinigen op het veld;
- secundair transport van primaire plantaardige producten onmiddellijk na de oogst.

De gids vermeldt dat de hierboven opgesomde activiteiten worden beschreven voor de teelten die zijn weergegeven in de Sectorgids autocontrole voor de plantaardige primaire productie (G-012). Het gaat om de volgende teelten:

- aardappelen;
- groenten;
- aardbeien en bosvruchten;
- pitvruchten (appelen en peren);
- graan, oliehoudende en eiwitrijke gewassen;
- suikerbieten;
- cichorei;
- hop.

Voedergewassen, zoals bijv. voedermaïs of weidegras, vallen thans niet onder gids G-012.

De evaluatie van de gids door het Wetenschappelijk Comité gebeurt gelijktijdig met de evaluatie door de cel "Validatie Gidsen" van het FAVV, overeenkomstig hetgeen is bepaald in artikel 9 van en in bijlage III bij het KB van 14 november 2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid.

Er wordt aan het Wetenschappelijk Comité gevraagd om te beoordelen of de risico's die verbonden zijn aan de activiteiten van loonwerkers in de plantaardige primaire productie, in het bijzonder die welke samenhangen met de versleping van infectiekiemen, voldoende worden beheerst wanneer de gids wordt toegepast.

2. AANBEVELINGEN

Deze gids omvat zes hoofdstukken waarvan er één handelt over de hygiënevoorschriften die door loonwerkers moeten worden nageleefd.

Het Wetenschappelijk Comité stelt vast dat de gids vrijwel gelijk is aan de sectorgids autocontrole voor de primaire plantaardige productie (G-012); een aantal hygiënevoorschriften die specifiek zijn voor de activiteiten van landbouwers werden weggelaten maar er werd geen enkel hygiënevoorschrift toegevoegd dat specifiek is voor de activiteiten van loonwerkers.

Aangezien gids G-012 reeds door het Wetenschappelijk Comité werd goedgekeurd, verwijst het Comité naar de aanbevelingen die zijn weergegeven in Advies 15-2006, voor zover die nog steeds gelden voor deze gids.

Het Wetenschappelijk Comité stelt ook vast dat voedergewassen, zoals bijvoorbeeld voedermaïs, thans niet onder de gids vallen. Dat zou wel zo moeten zijn, opdat de risico's die samenhangen met de bewerkingen die loonwerkers met betrekking tot die teelten uitvoeren eveneens beheerst zouden worden. Die aanbeveling geldt eveneens voor de primaire productie van pitvruchten (bijv. kersen, pruimen, ...).

Het Wetenschappelijk Comité onderstreept dat loonwerkers vanwege hun activiteiten en in vergelijking met landbouwers een groter risico vormen voor het verspreiden van fytosanitaire gevaren (bijv.: virussen, bacteriën, insecten, aaltjes) omdat zij met hun machines en

gereedschap van de ene klant naar de andere gaan en van een veld of gewas naar een ander. Er moeten dan ook bijzondere maatregelen worden getroffen om die verspreiding zoveel mogelijk te beperken (bijv.: uitrusting reinigen en ontsmetten). Ook in verband met genetisch gemodificeerde planten moeten bijzondere maatregelen worden getroffen om te vermijden dat genetisch gemodificeerde zaden/producten niet-genetisch gemodificeerde partijen verontreinigen tijdens het zaaien, oogsten of vervoeren. Er moeten ook bijzondere maatregelen worden getroffen in verband met de toediening van producten (bijv.: bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik of meststoffen) om fytotoxiciteit te vermijden ten aanzien van de volgende teelt waarvoor dezelfde uitrusting wordt gebruikt.

De gids vermeldt bij codes 2.1.1, 2.3.1, 2.4.1. en 4.3.2 dat alle machines die in contact komen met het plantaardige product, alle verpakkingsmateriaal, alle uitrusting die wordt gebruikt bij het secundaire transport en alle apparatuur die wordt gebruikt om bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik en biociden toe te dienen, moeten worden gereinigd (niveau A-voorschrift). De gids raadt ook aan alle verpakkings- en transportmateriaal dat in contact is geweest met « risicoproducten » zoals pootgoed (codes 2.3.2 en 2.4.3) te ontsmetten. Er zou trouwens vermeld moeten worden welke andere producten dan pootgoed door de loonwerker ook als « risicoproduct » moeten worden beschouwd. Er staat ook in de gids dat de loonwerker de instructies van het FAVV moet volgen (bijv.: ontsmetting van alle materiaal) wanneer de aanwezigheid van schadelijke organismen wordt vastgesteld (code 5.1.1).

Het Wetenschappelijk Comité meent dat het ontsmetten van materiaal dat met een risicoproduct in contact is geweest ten minste een niveau B-voorschrift moet zijn en geen aanbeveling. Verder meent het Wetenschappelijk Comité dat ontsmetten van alleen materiaal voor verpakking en transport dat met risicoproducten in contact is geweest uitsluitend in de gevallen waarvoor het FAVV instructies uitvaardigt, niet volstaat. De gids zou op basis van een gevarenanalyse voor elk van die verschillende soorten uitrusting moeten voorzien in een reinigings- en ontsmettingsplan (met aanduiding van de werkwijze, de producten en/of technieken of combinaties van producten die gebruikt moeten worden en de frequentie waarmee dat moet gebeuren). Op grond van die analyse zou een minimumfrequentie voor het reinigen en ontsmetten van die verschillende soorten uitrusting moeten worden voorgesteld. Naast die minimumfrequentie zouden in de gids concrete voorbeelden moeten worden opgenomen die aangeven dat in bepaalde gevallen de gebruikte uitrusting een extra reinigings- en ontsmettingsbeurt moet krijgen.

- Een voorbeeld: conform de goede landbouwpraktijken moeten machines die worden gebruikt om de grond te bewerken van percelen waar de aanwezigheid werd vastgesteld van grondgebonden fytopathogene kiemen (bijv.: het rhizomanievirus en de vector *Polymyxa betae*), planten parasiterende aaltjes of voor planten schadelijke insecten worden gereinigd en ontsmet nadat op dergelijke grond werkzaamheden werden uitgevoerd en dus voordat zij op een ander perceel worden ingezet, dit om verspreiding van deze schadelijke organismen te vermijden.
- Nog een voorbeeld: uitrusting die, bijv., werd gebruikt om genetisch gemodificeerde gewassen te zaaien of te oogsten moet zeer zorgvuldig worden gereinigd voordat zij wordt gebruikt in conventionele teelten, dit om te vermijden dat die laatste of producten ervan door de eerstgenoemde gewassen worden verontreinigd.

Het Wetenschappelijk Comité wenst tevens aan te stippen dat sinds 1 januari 2007 het gebruik in de landbouw van slib van zuiveringsstations voor openbaar afvalwater (= stadsafvalwater) in Vlaanderen verboden is als gevolg van de inwerkingtreding van het decreet van 22 december 2006 van de Vlaamse Gemeenschap houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen. Code 4.2.3 (pagina 14) zou dan ook in die zin moeten worden gewijzigd.

Namens het Wetenschappelijk Comité,

Prof. Dr Ir A. Huyghebaert
Voorzitter

Brussel, 15/06/2007